

JOSANKINAYIITZINIRI HEBER-PAANTIRI

Pawa jotyaantakiri Itomi ikinkithatakotairi

¹ Pairani, ikowirika Pawa jiyotakairi acharin-
iti oityaarika, iri Kamantantaniri amironi ñaantsi.
Ojyiki japiipiintakiro Pawa, tzimatsi jimatakaayi-
takiriri Kamantantaniriiti.

² Iro kantacha owakiraa iroñaaka,
jotyaantakairi Itomi irirori inkinkithatakotairi.
Tima iriitaki Itomi jiwitsikakaakiri pairani
jiroka kipatsi, iriitaki jashitakaaka okaatzi
jiwitsikayitakiri.

³ Iri Itomi ikimitakaakiri iriimi jowaniinkatani,
shipakiryaa ikanta. Ari ikimiwaitakari
tsika ikanta irirori Ashitariri. Tima
shintsinkantsi inatzi jiñaanitakari, iro kaari
inashiyitanta okaatzi jiwitsikayitakiri jaka
kipatsiki. Aritaki jimonkaatapaintziro pairani
imatantyaari inkitishiritakaantai, jatai inkitiki,
saikapai jakopiroriki Ashitariri itsipatapaari
ipinkathariwintantzi.

⁴ Ari opoñaanakari janaakotziri imaninkariti
Pawa, antawoiti jiñaapirotakaitakari irirori.

Iri Itomi anaakoyitairiri maninkariiti

⁵ Tima ikantawairi Pawa:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
Ikantawairi iijatzi:
Naakataki piwaapatitaa.
Iirokataki notomintaa.

Tima Pawa tikaatsi apaani maninkari inkantiri kimityaawoni jiroka.

⁶ Paata aririka japiitairo jotyaantairi jaka kipatsiki itakawori itomintari, inkantayiitai:

Inthaamintaiyaari maawoni imaninkariti Pawa.

⁷ Tzimatsi iijatzi ikinkithatakoitziri maninkariiti, jiroka ikantaitzi:

Iriitaki matakairiri imaninkariti inkimিতakotyaawo tampiyainka.

Iriitaki matakairiri jotyaantaniiti inkimিতakotyaarimi paampari.

⁸ Irooma aririka inkinkithatakotiri Itomi irirori, jiroka ikantzi:

Pawa, iiroka kantaitaachani pimpinkathariwintantai.

Ari pinkimitakotaiyaari pinkathariiti otzimimotziri jinchakiiri jimatantari ipinkathariwintantzi. Iro kantacha aña iiroka mataironi pintampatzikashiritai aririka pimpinkathariwintantai.

⁹ Iiroka kowirori kamiithari, irooma kaaripirori owanaa owatsimaimi.

Iirokatakai isaipatziiitotai Pawa, pimpinkatharitantaiyaari. Iriitaki piwawani matakimirori.

Isaitantaimiro yinkantsi ari pikimoshiritairi tima panaakoyitairi pitsitapiintawitairi.

¹⁰ Jiroka pashini ikinkithatakoitziri Itomi, ikan-taitaki:

Pinkathari, owakiraa itantanakari pairani iirokatakai witsikakirori kipatsi.

Iirokatakai witsikajaantakirori inkiti.

11 Jiroka okaatzi piwitsikakiri, aritaki apirotaiya paata, irooma iiroka ari pinkantaitatyaani. Ari onkimitakotaiyaawo okaatzi piwitsikani paijatomawori kithaarintsi.

12 Tima aririka ompaijatomawoti piithaari, pankowiimawotziro, paminai pashini owakiraari pinkithaatai yaari.

Ari pinkimitagairo paata iiroka piwitsikani kipatsi iijatzi inkiti.

Irooma iiroka ari pinkantaitatyaani iiro pipashinitanitali.

Iiro papirotaa.

13 Ikinkithatakoitakiri iijatzi, ikantaitzi:

Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti, irojatzi paata nowasankitaantyaariri kisaniantakimiri, aripaiti paatzikantaiyaari piitzi.

Tima tikaatsi maninkari inkimitakaantiri Pawa inkantiri jiroka.

14 Tima maawoni maninkariiti, apa jotyaantaitziri jimitakoyitairi atziriiti awijakoshiriyataatsini.

2

Antawoiti owawijaakoshiritaantsi

1 Ontzimatyii ankimisantiro okaatzi jiyotaakairi, onkantya iiro owajyaantantawo.

2 Iiro owashiñaayitairo jotyaantaitantakariri pairani maninkariiti inkamantantiro. Tima maawoni kaari owakimpitatyaawoni inkimisantairo, jowasankitaitakiri ipiyathatakawo.

3 Aaka jimapiroiti jowasankitaiti, iirorika owakimpitatawo ikinkithatakoitziro antawoiti

awijakoshiritaantsi, jitapaintari Awinkathariti Jesús ikinkithatakotapaintziro. Irootaki ikamantayitairi ikaatzi kimayitajaantakirori.

⁴ Iriitajaantaki Pawa yotakaayitakairori imapirotatya okaatzi ikamantaitakairi, tima jimatakaantakiro itasonkawintantayiiitzi, joñaagakaantakiro kaari jiñaitapiiitzi, Tasorintsinkantsi antakaantakirori jiroka, ari imatajaantakari ikowiri Pawa.

Matakirori jowawijaakoshiritantzi

⁵ Tii iri maninkariiti jimatakairi Pawa impinkathariwintairo tsika asaikayitai paata, otzimi nokinkithatakotakimiri.

⁶ Aña atziriiti jinayiti mataironi paata. Tima ikantaitaki pairani:

¿Iriipirorima atziriiti pikinkishiritakotantariri?

¿Iitama pikowantari pinishironkayitairi?

⁷ Aña kapichiini iñiuro atziriiti tii janaakotantzi, iri maninkariiti anaakoniintakiriri.

Iro kantacha, irootaatsi pamathaitairi inkini ipinkatharintsitai, otzimimotairi jowaniinkawo.

Iri anaakoyitaironi maawoni piwitsikani.

⁸ Pinkimitakagairi ikanta pairani aatzikiriri iisaniintani, jompirataiyaari maawoni.

Ari inkantakaayitaiyaari Pawa atziriiti, maawoni impinkatharintsitai tima tikaatsi apaani anaakotantaatsini. Iro kantacha, tikira jiñaayitziro atziriiti jiroka.

⁹ Iro kantacha, tzimatsi atziri jotyaantaitakiri, irijatzi ñaapaintzirori kapichiini tii janaakotantzi, iriitaki anaakotakiriri maninkariiti. Iriitaki nokinkithatakotzi Jesús. Tima iriitaki ñaakirori

ikimaatsitaka irojatzi ikamantakari, ipoña jamathaitakiri ari okanta ipinkathayiiitantaariri, otzimimotairi jowaniinkawo. Irootaki ikamawintantakairi maawoni, tima antawoiti inishironkayitai Pawa.

¹⁰ Owanaa otampatzikatataiki tsika ikinakaakiro Pawa ishinitakiri Jesús inkimaatsiwaitya, ari jothotyaakaakiri onkaati jantiri. Tima Jirika, ashiyitariri maawoni, kantakaantzirori itzimayitanti maawoni, irijatztajaantaki kimaatsitakowintaari ikini jowawijaakoshiritairi, ari onkantya intsipatantataiyaariri maawoni itomiitari janta jowaniinkawoki.

¹¹ Jiroka okantakopirota, ikimitakaantai Jesús iririntzi, tima ari akaatziri awaapatitaari Pawa. Iwaapatitari irirori itasorintsishiritakaantzi, awaapatitaari iijatzi aakaiti itasorintsishiritakaayitai Jesús.

¹² Iro ikantantakari pairani:
Nonkinkithatakotaimi iiroka isaikayitzi nirintziyitaari,
Tsikarika japatotapiintaita, ari nonthaamintaimi nonpampithagaiyini.

¹³ Ikantaki iijatzi:
Nawintaani nowairi Pawa.
Ipoña iijatzi ikantzi:
Jirika Naaka, notsipayitaari itomiiti Pawa ikaatzi ikimpoyaakaayitaanari.

¹⁴ Akantajaantayitaka aakaiti atziritzi, otzimi awatha, otzimi araani, ari ikantakari iijatzi Jesús irirori, iro jimatantakawori ikami. Aripaiti joitsinampaakiri kamaari. Tima

otzimimowitatyaaari kamaari ishintsinka imaamanitantariri kaamaniriiti.

¹⁵ Ari ikinakaakirori Cristo ikimitakaantaawo joimishitowaatyaimi athaawantawitawo kaamanitaantsi, okimiwaitakawo atziritanakityiimi kaamanitaantsi iro ashitayitakinimi.

¹⁶ Imapirotatya, kaari maninkariiti impokashitaki Cristo inishironkatairi. Aaka ipokashitaki, ichariniyitai Abraham-ni.

¹⁷ Irootaki jatziripirotantakari ikimitai aaka jirintziyitai, ari okanta jimatantakawori ikowapiintawitakari jimatiromi pairani Ompiratasorintsipirori. Imapiro inishironkatantaki irirori, ityaaryootaki jimatantakawori, iri kantakaantakirori ipiyakotantairori Pawa akaaripiroshiriwitaka.

¹⁸ Tima atziri jinapaintzi Jesús ikimaatsi-waitapaintawo irirori inkaaripirotakaitirimi. Irootaki jinishironkatantairi aakaiti inkowaitimi inkaaripiroshiritakaitaimi.

3

Iri Jesús anaakotziriri Moisés

¹ Iyikiiti oitishiritaari, nonkantimi pikaatzi ikaimashiritaimi Inkitijatzi: Pinkinkishiritakotairi Cristo Jesús, iriitaki kimitakariri otyaantaari, irijatzi kimitakariri Ompiratasorintsipirori.

² Jantziri otyaantaari ityaaryoowintziro ikantziriri otyaantziriri. Ari ikantakari iijatzi Jesús. Ikimitakotakari Moisés-ni, ityaaryoowintakiniri ijyininkapaini jashitari Pawa jüitaitziri “Inampipanko Pawa”.

³ Iro kantacha Jesús iri matzirori jiñaapirota janaakotziri Moisés-ni, tima iriitaki witsikakiriri pairani. Iroowaitaki ikantapiintaitzi: “Pimpinkathaitiro nopanko”. Tima kaari pankotsi inkantakopiroiti impinkathaitiro, aña iri ipinkathaitzi ashitawori ipanko. Tima itzimi witsikirori pankotsi iri ñaapirotachari.*

⁴ Tima iri ashitawori pankotsi itzimi witsikakirori, iroowaitaki ikimitaakiro pairani Pawa jiwitsikantakawori maawoni.

⁵ Ikantaitaki: Moisés tyaaryoowintakiriri iyyininkapaini jiiitaitziri “Inampipanko Pawa”. Iro kantacha ikimitakomachiitakari ompirataari, ikinkithatakotairo onkaati awijatsini.

⁶ Iriima Cristo, iriitajaantaki tomintariri ashitawori pankotsi, iriitaki jiwatairi ikaatzi ikimitakaantaitaari pankotsi. Ari ankaatairi jirikaiti jiiitaitakiri “Inampipanko Pawa” aririka antyaaryoowintairi, kiso owanairi irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiiyyiri.

Jimakoryaaminto jashiyitaari Pawa

⁷ Jiroka ikantakiri Tasorintsinkantsi: Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:

⁸ Iiro pikisoshiriwaitzi.

Pikimitarikari pithokashitakinari pairani jookimowaitakinawo iñaani otzishimashiki.

⁹ Ari ikowakaawitakinawo pichariniiti nowasankitairimi, jookimowaitakinawo iñaani,

---

* **3:3** Iri Moisés kimitawori pankotsi, tima irijatzi iyyininka Judá-mirinka jiiitaitziri “Inampipanko Pawa”.

Okantawitaka jiñaawitakawo nonishironkatakiri
okaatzi 40 osarintsi.

¹⁰ Irootaki nokisantanakari,
Nokantaki: Ari ikantapiintatya itzipinashiri-
waitzi,

Tii jantayitziro nokowakairiri.

¹¹ Noyatsimankakiini nokantanaki:

Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.

¹² Iyikiiti, ñaa powajyaantzirikari Pawa,
Kañaanitatsiri. Iiro pikaaripiroshiriwaitzi, iiro
pithainkashiriwaitzi.

¹³ Iro kamiithatatsi pominthashiritawakaapi-
intya poshiritaiya. Pitataityaawoota onkantya
iiro jamatawiitantzimi pantayitairo kaaripirori,
irojatzi piñaantyaawori pinkisoshiriwaiti.

¹⁴ Iikirorika oisokiropirotanatyaaari Cristo,
irojatzi iwiyaantapaatyaaawoni kitiijiyiri, aritaki
añiuro intsipaminthayitai.

¹⁵ Irootaki ikantantaitari:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.

Pikimitarikari pithokashitakinari pairani.

¹⁶ ¿Itzimikama pithokashitakariri ikimataaw-
itakawo iñaani Pawa? ¿Kaarima jirikaiti ijiwatakiri
Moisés-ni ipoñaakagaari Egipto-ki?

¹⁷ ¿Itzimikama ikisapiintakiri Pawa okaatzi 40 os-
arintsi? ¿Kaarima antapiintakirori kaaripirori,
ikaatzi apirotainchari otzishimashiki?

¹⁸ ¿Itzimikama ikinkithatakoitakiri ikantaitaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki?

¿Kaarima jirikaiti ikantaitakiri piyathariiti?

¹⁹ Ari añiuro oita kaari jariitakaantaari, iro kan-
takaantakirori tii ikimisantaiyini.

4

¹ Iinitatsi ikajyaakaakairi aakaiti kimiwait-akawori jariitakaayitaimi imakoryaamintoki. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri, otzimikari oitya otzikaawakimiri, iro iiro pariitanta.*

² Tima akimairo aakaiti Kamiithari Ñaantsi, ari akimitaari ikanta achariniiti pairani. Iro kanta-painchari jirikaiti, tii jinintaimaitawo ikimakow-itakari, tima tii jawintaashiritawo ikimawitakari.

³ Irooma aakaiti awintaakari, aritaki jariitakaayitai imakoryaamintoki. Jiroka ikinkithatakotakiro jimakoryaaminto, ikantaki:

Noyatsimankakiini nokantanaki:

Iiro nariitakaari nimakoryaamintoki.

Aña ithonkatakiro pairani Pawa jantawaitani owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi.

⁴ Tima tzimatsi tsika okinkithatakota 7-tapaintsiri kitijiyiri, ikantaitzi:

Jiroka 7-tapaintsiri kitijiyiri, ari ipakaakiro jantawairi Pawa, jimakoryaaki.

---

* **4:1** Jiroka imakoryaaminto, tzimatsi oiyakaawintachari jaka. Tima pairani, jimakoryaawintakiro Pawa jiwitsikantakawori kipatsi, ikimitakaantakiro “imakoryaaminto” jiroka 7-tapaintsiri kitijiyiri jimakoryaantakari. Ikanta osamanitaki, ishitowayitai Judá-mirinkaiti janta Egipto-ki, 40 osarintsi ikinakinawaiyitaki, irojatzii jariitantakari kipatsiki ikajyaakaakiniriri Pawa. Irojatzii jiroka kipatsi jiiitakiri “jimakoryaaminto”. Iro oiyakaawintachari iroñaaka kimitawori “Jimakoryaaminto” kimisantzinkariiti, tima tzimatsi kantatsiri: “Iro inkiti jimakoryaaminto kimisantzinkariiti”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Iro ‘jimakoryaaminto’ jiroka awintaashiritaniri jowawijaakoshiritanti Pawa, tima tii okowajaanta iñaashintsiwaitaitya onkantya jawijakoshiritantaiyaari”.

⁵ Jiroka makoryaantsi irojatzi ikinkithatakoitziri, ikantaitzi:

Iro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.

⁶ Ari okantari. Irootaki intzimantaiyaari makoryaashiriyitaatsini. Iriima pashini itayitakawori, tii jariiyita, tima tii ikimisantzi ikinkithawiitanari Kamiithari Ñaantsi.

⁷ Okanta awijanaki pairani oyyiki osarintsi, japiitairo Pawa ikinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto, jiitairo “iroñaaka”. Irootaki josankinatakotairi David-ni, ikantaki pairani:

Pinkimairi “iroñaaka” Pawa jiñaawaitzi, ikantzi:

Iro pikisoshiriwaitzi.

⁸ Aririka jimatakiromi Josué jimakoryaapirotakairimi pairani achariniiti, iirotya japiitairomi Pawa inkinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto.

⁹ Ari ayotziri iinirotatsi oyyakaawintachari jimakoryaamintopirotaiyaari jashitaari Pawa.

¹⁰ Iro joyyakaawintakiri pairani Pawa jimakoryaawintakiro jantawaitani ithonkakiro. Tim ari inkimiyitaiyaari makoryaashiriyitaatsini ari onthonkaiyaari jantawaitani.

¹¹ Ontzimatyii antyaaryoowintairo ariitantaiyaari amakoryaashiriyitai, oyyakoyitarikari piyathayitainchari pairani.

¹² Tim a iñaani Pawa, añaakaantaniri inatzi, shintsifñaani okanta. Okimitakawo osataamintotsi thoyimpiminitatsiri, tii oyyinkaakaanta owawiryaaatonkitantzi irojatzi inthomai iipathantsiki. Imapirotzirori iñaani Pawa kimitawaitaka omokayinatatyaimi,

irootaki yotakaantironi inkinkishiritaityaari, inkowashiritaitiri iijatzi.

¹³ Ikaatzi jiwitsikakiri Pawa iiro jimatziro jimanapithatyaari iiro jiñaantaari. Aña Pawa jiyotakotairo maawoni antayitakiri, iriitaki aminakoyitaironi.

Iri Jesús anaakotziriri Ompiratasorintsipirori

¹⁴ Jirika Jesús, Itomi Pawa, iriitaki anaapirotakirori inkiti. Iriitaki ankimitakaantya Ompiratasorintsipirori. Irootaki oisokirotantyaariri awintaashiritaari ikimaitai akantaki: “Nokimisantairi Jesús”.

¹⁵ Tima Jesús ikimitaari Ompiratasorintsipirori, irootaki inishironkatantairi ontzimirika pomirintsitzimotaini. Tima pairani tzimawitaka ikowashiriwitakari irirori, ari ikimitakotakai añaayitziro awijyimotairi aakaiti. Tiimaita ikaaripirotapaintzi kapichiini.

¹⁶ Irootaki awintaantyaariri amana-manataiyaari Jesús kimiwaitaka aashiritaatyimi tsika ipinkatharitai. Tima aritaki inishironkayitai, aririka ankowityaashiriwaiti.

5

¹ Tima Pawa owakiriri pairani atziri Jompiratasorintsipiroti. Iriitaki kankowintairini atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri. Iri taayitaironi jashitakaitariri Pawa.

² Tima atziri jinaki jirika Ompiratasorintsitaari, otzimimotziri oita pomirintsitzimoyitariri. Irootaki jamatsinkawintantariri tzipinashiriwattatsiri atziriiti pokashitziriri, masontzishiriyitatsiri iijatzi.

³ Jimatsitawo irirori itaawinta okaatzi jashitakaariri Pawa inkini impiyakotiniri ikaaripiroshiriwaitzi, jantziro ikimitaapiintziniri atziriiti.

⁴ Tikaatsimaita Ompiratasorintsitaari kantatsini: “¡Naaka Ompiratasorintsitaari!”, aña Pawa matakairiri jompiratasorintsitantari, ikimitaakiri jowakiri pairani Aarón-ni.

⁵ Ari ikantakari iijatzi Cristo, tii ikowashitaka apaniroini inthaamintakoityaari, inkantimi: “¡Naaka Ompiratasorintsitaari!” Aña Ashitariri matakirori, ikantziri: Notomi nowimi iiroka, Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.

⁶ Ipoña ikantaki iijatzi:

Iiroka kantaitachani Pompiratasorintsitaariti,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.

⁷ Tima pairani jatziritapaintzi Cristo, jiraaniintaka jamanamanaatakari Pawa, ikaimakaimataki shintsiini jamanari. Aña Pawa, otzimimotziri ishintsinka, ari onkantakimi jowawijaakotiri iiro jowamaantaitari. Tima Cristo pinkathatasorintsitaniri jinatzi, ikimisantakiri Pawa ikowakotakiriri.*

---

* **5:7** Jiroka ikantakiri Jesús, jamanamanaatakari Pawa, ikantzi: “Ashitanarí, pishinitanarika, pinkimitakaantinawo pomishitowaatyinami iiro nokimaatsiwaitantawo onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pimatanawo okaatzi nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari iiroka”. Jiroka ikinakaakiro Pawa ikimisantakiri Jesús ikowakotakiriri, jamawitakaakiri ikimaatsiyitakari, ishinitakiri inkamimotanti jañaakagairi iijatzi.

8 Okantawitaka Cristo iriiwitaka Itomi Pawa, ikimaatsitapainta, tima iñaakiro tsika okanta tii ipiyathataita.

9 Ikanta jimonkaatakaitakiri jantiri, ari imatakari jowawijaakoshiritairi inkaati kimisantairini, ari inkantaitatyaani jawijakotai.

10 Ari okantakari, Pawa Ompiratasorintsitakaariri, ari okimitakawo tsika okanta jompiratasorintsitakaakiri pairani Melquisedec.

Ikamantantaitziro aririka owajyaantiro awintaashiritari

11 Tzimatsi ogyiki nokowawitari niyotaimiri tsika ikantakota jirika. Iro kantacha owanaa opomirintsita nimatimiro, tima kisoshiri pikan-tayitaka, osamani onkantya pinkimathatantyaawori.

12 Tima osamanitaki, noñaajaantaki iirokatakaki yotaantanaatsinimi. Iro kantacha iinta okowa intzimi iitya yotaayitimini iirokaiti, irojatzi japiitaimiri itayitawori jiyotaantziro iñaani Pawa. Okimiwaitakawo tsika ikantaitziri ithotaitziri, tikira impaitiri tatsinaatsiri owanawontsi.

13 Ari pikantari iirokaiti, kimiwaitakimi iinchaaniki ithotaitziri, tima tikira piñaantapiintawoota kamiithashiritakaantatsiri.

14 Iriima owayitakawori tatsinaari owanawontsi, iriiwaitaki ñaantapiintakawori, tii opomirintsitzimotari jiyotziro otzimi kamiithatatsiri, otzimi kaaripirotsatsiri.

6

1 Ontzimatyii niyaatakairo niyotaapirotimiro pashini tsika ikantakota Cristo. Tii okantzi

napiipiintimiro piyotsitakari iirokaiti, okimitatya okantakota jiroka: Jowajyaantairo kaaripirori kaamanishiritakaantatsiri. Jawintaashiriitaari Pawa.

² Jiyotaayitakimiro iijatzi owiinkaataantsi, iijatzi otzimikapatziitotaantsi, jañaakaayiitairi kamayitatsiri, jowasankitaayiitairi kaaripiroshiriri.

³ Irootaki aatakaantyaawori pashinitatsiri, inkamintha iri kowatsini Pawa.

⁴ Onkamintha iiro aminaashiwaita pikimakiri, itasonkawintaitakimi, inampishiritantakimi Tasorintsinkantsi,

⁵ piñaawitakawo okamiithatzimotzimi iñaani Pawa, iijatzi ishintsinka joñaagantairi paata.

⁶ Tima ikaatzii ñaawitakawori jiroka, ipoña jowajyaantairo, iiro jimatairo impiyashiritai jookantaiyaawori iyaaripironka. Kimiwaitakimi iri-itakimi apiitaironimi impaikakotakaantairimi Itomi Pawa, kimitawaitaka iriimi thainkimawaitakirimi iijatzi ipiyotaiyani atziriiiti.

⁷ Okimiwaitakawo owaantsi irinkapathatziro inkani, aririka impankiitantyaawo, iroorika jyoookanaintsini pankirintsi pinawontsitachari, iri Pawa tasonkawintakiriri pankitakirori.

⁸ Iroorika iyoshiitachani ojoyookanaki kitochii, inchashi, tii opantawo, katsimashiri inkantya pankitakirori, intaayiitairo paata.

⁹ Irooma iirokaiti, nitakoyitaní, niyotajaantzi iiro pikimitakotawo nojyakaawintakiri, tima niyotaiyini naaka pantanairo kamiithari owakiraa jowawijaakoshiriyiitaimi.

¹⁰ Tima Pawa tampatzikashiri jinatzi, iiro ipiyakotaimiro pantayitakiri iirokaiti,

pitakoyitanaari ikaatzi pairyaayitairiri Irirori, iikiro piyaatakaatziiro pitakoyitari.

¹¹ Irootaki nokowakoyitaimiri, ari pinkantapi-intatyi poñaagantairo pintyaaryooshiriyitai, iro-jatzi imonkaayitantaiyaari okaatzi poyaakoshiritaiyarini.

¹² Iiro pipirashiriwaita iirokaiti, aña iro kami-ithatatsi pinkimitakotyaari ikaatzi jatakairori ikimisantanai, ikaatzi kamaitanaawori. Tima iriitaki aayitaironi ikajyaakagaitakiriri.

¹³ Tima pairani owakiraa Pawa ikajyaakaakiniriri Abraham-ni, tikaatsi anaakotirini Pawa ipairyaakiro iwairo, iri yotironi iijatzi imapirotatya imonkaawainiti. Aña iri pairyaachari apaniironi iwairo Pawa,

¹⁴ ikantakiri Abraham:

Imapiro nontasonkawintimi Naaka,

Imapiro nojyityimiri Naaka pincharinityaari.

¹⁵ Tii jathawaawaita Abraham-ni, amatsinka ikantawintaka, jiñaakiro ikajyaakagaitakiniriri.

¹⁶ Tima aririka inkowapiinti atziriiti jiyoti imapirorika imatya ikajyaakagaitziriri, ipairyiuro iwairo anaakotziriri, ari jiyoyiiti imapiro jimonkaawainiti paata.

¹⁷ Ari okimiwitawo okaatzi jantakiri Pawa, ipairyagaa irirori imatantyaari ikajyaakaan-takiri. Tikaatsi kantironi impashinitakairo okaatzi ikinkishiritakari jantiri.

¹⁸ Ari okanta otzimantanakari apiti kaari ikan-tayiyitai impashinitakaayitairo. Iro imatantari ayotai tii ithiiyanita Pawa, irootaki kimoshiripiro-takairi aakaiti awintaashiriyitaari Irirori, ayotzi

ari imonkaataiya oyaakoniintziri.*

19 Iro oyaakoniintanka joyyakaawintaitziri jaka kimitawori tinari againtaatzirori antawoiti pitotsi iiro amaataanta. Ari okimitari oyaakoniintani, againtashiri owayitai. Irootaki kantakaawori ankimitakotantyaariri tyaatsiri jotantotaitantakawo tontamawotatsiri.†

20 Ari añaaMPIyaawo aakaiti kantatsi antyaayitai kimitakawori jiroka, aririka oyaatzishitanairi Jesús itzimi joyyakaawintaitakiri tyagaintsiri janta. Tima iri Jesús joyyakaawintaki pairani Melquisedec. Iriitaki Jesús Ompiratasorintsipirori iroñaaka, ari inkantaitatyaani irirori.

7

Jompiratasorintsinka Melquisedec

1 Tima Melquisedec, iri pinkathariwintantaintsi Salem-ki, jompiratasorintsiti jinatzi Jinokijatzi Pawa. Iriitaki aawairiri pairani ipiyaawo Abraham-ni japirotakiri pashini pinkathari jowayiritari, itasonkawintawairi.*

---

* **6:18** Tima tzimatsi apiti kankotachari jaka kaari inkantayitzi impashinitakaayitairo. Jiroka itawori: “Pawa tii ithiiyanita, aritaki imonkaatatya okaatzi ikajyaakaantakiri”. Jiroka apititanaintsiri: “Tikaatsi pashinitakaironi ipairyaka apaniroini iwairo Pawa, tima tikaatsi anaakotirini irirori”. † **6:19** Iro ikinkithatakoyiitzi tontamawotatsiri jotantotantaitawori tasorintsipanko, iro jiiyiitzi tasorintsisagaaki. Apa intyi Ompiratasorintsitaniri, tii jaakowintawo intyaapiinti. Iro ikantayitzi “ari janta joñaaganta Pawa”. Irootaki oyyakaawintawori inkiti tsika añiiri Pawa paata. * **7:1** Jiroka wairontsi “Salem” irootaki jiiitaitziri nampitsi Jerusalén pairani tikira jinampitawo Judá-mirinkaiti janta.

2 Irijatzi ipaki pairani Abraham-ni ajsaagawontsi okaatzi jaapithatantakiri jowayirita. Tima Melquisedec, tzimatsi ojsakaawintachari iwairo. Jiroka itawori ojsakaawinta: “Pinkathari Kamiithashiriri”. Jiroka apititaintsiri ojsakaawinta iwairo ipinkathariwintantzi Salem-ki: “Pinkathari Saikakaantatsiri Kamiitha”.†

3 Tii jiyotaitziro iwairo ashitariri, tii jiyotaitzi iijatzi itzimi ichariniyitanakari. Kimiwaitaka tii otzimimi ipoñaantanakari, tsika ithonkaka iijatzi, ikimitakotakari Pawa, ari ikantaitatziro irirori Jompiratasorintsitaaritzii.

4 Ari añiuro ñaapirori jinatzi Melquisedec. Tima Abraham-ni, achariniyitaari aakaiti, iri ipaki pairani okaatzi jaapithatziriri pinkathariiti jowayiritari.

5 Iro kimitakawori okaatzi jantapiintayitakiri pairani Leví-mirinkaiti. Ipayitziri apaani tzimimotziriri ijjininka ontzimirika 10, tima iro oshintaantziri Ikantakaantaitani jantayitiro Ompiratasorintsitaari. Iro jamitaiyarini, tima irimirinkaiti jinatzi ichariniyitari Abraham-ni.

6 Iriima Melquisedec kaari ajsininkata a-Judá-mirinkatzi aaka, kaari ayotaajaitzi iita charinitariri. Iro kantacha, Abraham-ni, itzimi ikajyaakaapiroitakiniriri pairani, iriitajaantaki pakiri Melquisedec apaani kaatatsiri 10

---

† 7:2 Jiroka kantakotachari ipakiriri Abraham-ni pairani Melquisedec. Aririka jaapithatanti jowayirita Abraham-ni onkaati 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec. Ari ikantakiro maawoni jaapithatantakiri, ontzimirika 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec.

jaapithatantakiri jowayirita. Ipoña Melquisedec itasonkawintanakiri Abraham-ni.

⁷ Imapirotatya ikantapiintaitzi: “Itzimirika tasonkawintantatsiri, janairi itzimi itasonkawintaitziri”.

⁸ Itzimirika ipayiyitzi apaani iitarika kaatatsiri 10 jaka kipatsiki, atziri jinayitzi, kaamaniri. Iri-ima Melquisedec, kimiwaitaka kañaniri jinatyimi irirori.

⁹ Irojatzí jantakiri Leví-mirinkaiti, ikaatzi ipashitapiintaitari. Aña kimiwaitaka iriitakimi pinakowintantatsinimi, tima irootaki jantakiri ichariniiti Abraham-ni,

¹⁰ itanakawo ipinakowintantaki ipashitakari pairani Melquisedec itonkiyotantawaariri jowayirita. Tima tikiraamintha itzimaajaitzi Leví-ni, aritaki jantsitakawo Abraham-ni jiroka.

¹¹ Pairani, ikaatzi Ompiratasorintsitaari, ichariniiti Aarón-ni jinatzí, ikantayiyitzi “Leví-mirinkaiti”. Ari okanta Ikantakaantaitakiri. Iro kantacha jirikaiti Ompiratasorintsitaari, tii jimatajaantziro jowamiithashiritanti. Arimi jimatakiro, iirotya josankinatakoitaimi pashini Ompiratasorintsitaari kimitaariri Melquisedec, kaari charinitariri Aarón-ni.

¹² Imapiro itzimai pashini Ompiratasorintsitaari kaari icharinita Aarón. Irootaki ompashini-tantaiyaari Ikantakaantaitani, onkantantyaari intzimai pashini Ompiratasorintsitaari.

¹³ Tima jirika ikinkithatakotaitakiri kimitaariri Melquisedec, kaari ichariniiti Leví-ni, pashinimirinkaiti jinatzí, kaari tzimaajaitatsini apaani ijyininka intzimi jompiratasorintsitaityaari.

14 Jirika kimitakariri Melquisedec, iri Awinkathariti Jesucristo, icharinitakari Judá. Tima pairani josankinariki Moisés-ni, tii oshinitaantsitzi jompiratasorintsitaariti charinitariri Judá.

15 Ari okoñaapirotziri ontzimatyii impoki pashini Ompiratasorintsitaari kimityaarini Melquisedec,

16 tii jompiratasorintsiwita inkimityaari okinkithatakotziri Ikantakaantaitani icharini-machiini Leví-ni. Aña iri kimityaarini apaani tzimatsiri ishintsinka, kaari kaamanitatsini.

17 Tima iri ikinkithatakoitaki, ikantaitzi: Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai, Ari pinkimitaiyaari ikanta pairani Melquisedec.

18 Ari okanta, tima okaatzi Ikantakaantaitakiri, jowajyaantaitiri, tii imatziro owamiithashiritanti, tzimatsi kowityaachari.

19 Tima tikaatzi owamiithashiriti Ikantakaantaitani. Oztimimaita pashini poyaataawori, irootaki matakaayitaironi okaakishiritairi Pawa, tima iro oyaakoniintiri.

20 Irootaki ikajyaakaakairi jiroka Pawa, tima iriitaki pairyaincha apaniroini iwairo jiyotaitantyaari imapiro imonkaatya.

21 Iriima Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tii ipairyaajaita Pawa jowantaitakariri jirikaiti. Iri-ima pashini, iri ipairyaawintaka Pawa, ikantaki: Naaka Pinkathari pairyaawintainchari apaniroini, tii noipithokanitziro noñaani.

Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai, Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.

22 Ari okanta, iriitaki iroñaaka Jesús yotakaayitairori imapiro imonkaataiya okaatzi

jantzimoitakairi, irootaki anaakotakirori pashini itawitanakawori pairani ikajyaakaawakaitari.

²³ Tima oiyiki ikaawitaka pairani Ompiratasor-intsiwitainchari, oiyiki poyaayitakariri iriroriiti. Ikamapiintayitaki jirikaiti, tii okantzi jiyaatakaairo jantayitirimi, aña intzimi pashini poyaatyaarini.

²⁴ Iriima Jesús, kañaaniri jinatzi irirori, iri kantaitachani Jompiratasorintsiti.

²⁵ Ari okanta, iri Jesús owawijaakoshiritapiintairi okaakishiritantaiyaariri Pawa, ikantakowintapiintai.

²⁶ Iriitajaantaki Ompiratasorintsitaari akowityaapirotakiri. Jiroka ikanta irirori: Itasorintsishiritzi, ikamiithashiritzi, ikitishiritzi, tii isaikimoyitairi kaaripiroshiriri, janaapirotairo inkiti.

²⁷ Jirika Jesús tii ikimitari Ompiratasor-intsipirowitachari pairani. Tima aririka intaayitiniri atziriiti jashitakaariri Pawa, jitawo ikowakotziri Pawa impiyakotawakiri iyaaripironka irirori. Iriima Jesús jothotyaaairo maawoni, jimonkaataairo ishinitaka pairani apaniroini inkimitakotyaari jatsipitakaani Pawa.

²⁸ Ikaatzi Ompiratasorintsitakaakiri pairani Ikantakaantaitani, atziri jinatzi, shipitashiriri, ikaamaniyitzi. Iriima Itomipirori Pawa pokaintsiri pairani awijaki oiyiki osarintsi, Jompiratasorintsitakaakiri Pawa ipairyaaka iwairo. Iri monkaatajaantakirori kamiithaini, ari onkantaityaani.

Iri Jesús kantakowintantaatsi owakiraatantari kajyaakaawakaantsi

¹ Jiroka iroñaaka otzinkamipiroitari ikantaitakiri: Iriitajaantaki Cristo Ompiratasorintsiwintairi, iri saikaatsiri jakopiroriki Pinkatharipirori, itsipataari ipinkathariwintantait inkitiki.

² Okimiwaitaawo ari jantawaitimi tasorintsithaantiki, iro kantacha, tiimaita jantawaitzi tasorintsithaantiki jiwitsikani pairani atziriiti, aña inkitiki jantawaitai, otzimi jiwitsikakaantairi Pawa.

³ Tima ikaatzi Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tzimatsi jashitakaariri Pawa, itaayitziniri. Ari ikimitakari iijatzi Jesucristo, tzimatsi iita jashitakaariri Pawa.

⁴ Iro kantacha, tii okantawita jompiratasorintsimi Jesucristo, isaikantawitapaintari kipatsiki, tii oshinitakaantziro Ikantakaantaitani, tima tii ijyininkamirinkaititari Leví-ni.

⁵ Tima jirikaiti Ompiratasorintsitaari oiyakaawontsi jinamachiiyitaki, aña tzimatsi iñaampiyaitakari tsika onkantaiya tyaaryoopiroini inkitiki. Irootaki ikantaitakiriri pairani Moisés, tsika inkantya jiwitsikiro tasorintsithaanti, ikantaitakiri:

Pinkimitakaantiro piwitsikiro, tsika okanta piñaampiyakawo otzishiki.

⁶ Ari ikantaari Jesús Ompiratasorintsitaari jinatzi, janaakotairi jompiratasorintsitaitaari atziri. Tima Pawa jowakiraatai pashini kajyaakaawakaantsi, iri jowakiriri iroñaaka Cristo ikantakowintayitai, irootaki anaakotairori

okaatzi ikajyaakaantawitakari pairani, iro anaakotairori itakawori kajyaakaawakaantsi.

⁷ Tima tzimatsi kowityainchari itakawori kajyaakaawakaantsi kaari imonkaayitaki, irootaki okowantakari ontzimi pashini owakiraari, poy-aataiyaawoni.

⁸ Jiroka kowityainchari, tima ikantaitaki pairani:

Ikantzi Awinkathariti:

Paminiro onkaati awijatsini paata,

Ari napiitairo ontzimi nantzimotairiri icharini-paini Israel-ni, icharinipaini Judá-ni.

⁹ Aririka nowakiraatairo kajyaakaawakaantsi, iiro okimitaawo nantzimowitakariri ichariniiti.

Tima pairani nokimitakaantziri nonkathataatyirimi,

Naakami iiwatairinimi nomishitowantaariri Egipto-ki.

Tii jimonkaatzimaitawo iriroriiti okaatzi ikajyaakaakinari,

Iro opoñaantari nowajyaantziro nokimpoyaaw-intziri.

Ari ikantaki jiñaawaitaki Pinkathari.

¹⁰ Japiitakiro jiñaawaitaki iijatzi, ikantzi:

Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñiiri paata Israel-mirinkaiti:

Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitairi.

Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani,

Naakataki inkimitakaantai Iwawani,

Iriiyitaki nashitaiyaari Naaka.

¹¹ Tii okowajaantai jiyotaawakaawaitaiya,

Apa ikantayitairi ijyininka: “Piyoshiripirotairei Awinkathariti”.

Tima maawoni jiyoyitaina.

Ari jiyoyitaina ñaapiroriiti iijatzi ashironkaariiti, maawoni.

¹² Owanaa nonishironkatairi ikaaripiroshiriyitaki,

Ari nompiyakotainiri.

¹³ Tima jiiitaitakiro “Kajyaakaawakaantsi Owakiraari”, ari jiyotakoyiitziro jiroka itawitakawori, kimiwaitaki pajatorimi inaty. Tima okaatzi pajatotaintsiri, jookaitziro.

9

¹ Jiroka itakawori kajyaakaawakaantsi, iro ikantakaantakiri Pawa jiyotantaityaari tsika inkantaitya impinkathaitiri. Ari okinkithatakotari tasorintsithaanti tsika ipinkathaitziri pairani.

² Jiroka tasorintsithaanti, apiti okanta jinashitaitakawo jotantoitziro. Janta antawosagaakitzi tsika ityaapiintaitzi, ari jowayitakiri ootamintotsi, minkochaaniki, ipoña tasorintsitanta. Ari jiiyiitziro “tasorintsisagaaki”.

³ Irooma inthomainta, tsika ithatashiitakiro tontamawotatsiri, oryaaninaki okanta. Ari jiiitaitziro “tasorintsisagaakipirori”.

⁴ Ari osaikiri itaantapiintaitawori kasankainkari, ari osaikiri iijatzi tasorintsinaki. Iro jiwitsikayiiitziro poriryaatatsiri. Ari owakotari inthomainta iipiyokiini “maná” jiwitsikañakitashiitakiro poriryaatatsiri. Ari jowaitzirori iijatzi ikotzi Aarón-ni jyookaintsiri

pairani, ari osaikitari mapikota tsika osankinataka kajyaakaawakaantsi.*

⁵ Okanta jiñokiini tasorintsinaki, ari jowaitaki jiwitsikaitziri jojyakaawo maninkariiti, iriitaki tsi-mankantawori ishiwanki ashitakowo tasorintsinaki. Iro jiitaitziri “Inishironkaminto”. Iro kantacha iiro niyaatakaairo nonkinkithatakotimiro tsika okantayita apanipaini.

⁶ Aritaki jiwitsikayitakiro maawoni jiroka. Ojyiki jantapiintakiri Ompiratasorintsitaari janta antawoki tasorintsisagaaki, ari jantayitziro inkini impinkathatasorintsiti.

⁷ Irooma iyaapirotanaki inthomainta tasorintsisagaakipiroriki, apa ishinitaitziri intyi Ompiratasorintsipirori. Apawojatzi ityaapiintzi osarintsiki. Aririka intyaaki janta, jaanaki irira piratsi intsikirisantyaawo jiiyiitziro “Inishironkaminto Pawa”. Ari onkantya inishironkatantyaariri Pawa, iiro jowasankitaawintantari iyaaripiroshirinka. Ari ikimitairi iijatzi atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri.

⁸ Ari okantsitari iijatzi, tziimatsi jiyotakaayitairi Tasorintsinkantsi, jiroka okanta: Pairani otzimantawitari tasorintsithaanti, tii okantzi intyaayiti atziriiti janta otasorintsisagaakipirotsi.

⁹ Jiroka okantakota: Aririka impaitiri Pawa jashitakaitariri, aririka intagaitiniri, tii iro matakaajaantirini impinkathashiritairi Pawa inkini intampatzikayitairo ikinkishiritari.

¹⁰ Apa intzитайyaawo owanawontsi, imiriyiitari, inkiwayitapiintaiya iijatzi. Iro ikantakaan-

---

* **9:4** Ikantakoitziri jaka poriryaatatsiri, iriitaki oro.

taitakiri okaatzi koñaayitatsiri jantaitiro, irootaki jantayiiti irojatzí jowakiraatakaantaiyaawori Pawa kajyaakaawakaantsi.

¹¹ Mataka ikoñaatai Cristo, iriitaki kimitaariri iroñaaka Ompiratasorintsitaari. Tii ityaajaitzi tasorintsisagaakipiroriki otzimi jiwitsikayitakiri atziriiti, aña jimatakiro ityaaki irirori inkitiki tsika añaampiyayitakawo iroñaaka, anaakopirotan-tatsiri.

¹² Tima Cristo tii ikimitari Ompiratasorintsi-taari atziritsiri tyaamachiitapiintatsiri tasorintsisagaakipiroriki jaanaki iriraani piratsi. Aña iriitajaantaki shinitaincha jowamagaitiri isakotapaintziro iriraani, inkini jiñaayitairo maawoni inkantaitaayaani jawijakoshiriyitai.†

¹³ Ojyakaawintatziro aririka onkamiithatzi-motiri Pawa iriraani piratsi, iijatzi isamampoti, kimiwaitaka iro kitiwathatakagairini atziri itzimi antakirori ipinkaitziri.

¹⁴ Irooma iriraani Cristo, iro mapirotakirori okantakaakawo pikitishiritantayitaari. Tima ikimita irirori tikaatsi inkinakaashityaari, irijatzita shinitaincha jowamaitiri, ikantakaakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki ojiyipithataimirori kaaripirori pikinkishiritani, tima pantayitakiro kaamanitakaantatsiri. Aña ontzimatyii pantayitairo ikowakaimiri Pawa, Kañaaniri.

¹⁵ Iriitaki Cristo jotyaantakiri Pawa inkantakowintairi atziriiti, ari okanta jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi. Tima okantakota owakiraari kajyaakaawakaantsi,

† **9:12** Ikinkithatakoitziri jaka ikantaitzi piratsi, iri ikinkithatakoitziri cabra-paini ipoña vaca.

ontzimatyii inkami apaani, iro jawi-jakotantaiyaari piyathatakawori itanaka-wori kajyaakaawakaantsi. Ari jiñaitairo ishiniyitakairo pairani ankañaanitai. Jiroka kajyaakaawakaantsi, iroowaitaki osankinarintsi tsika okinkithatakoyita okaatzi jashiyiitari, okinkithatakoyitziri iijatzi ashitaiyaawoni aririka inkamaminthataki iwaapatiitari.

¹⁶ Iro kaari jiyopiroyitanta intzimi aayitironi okaatzi jashitakaayiitantari, apa jiyoyitzi aririka inkamaki iwaapatiitari.

¹⁷ Iinta jañi iwaapatiitari, iiro ipitsitari ika-jyaakagaitakiriri jashitaiyaawo. Apa impaitairi aririka inkamaki.

¹⁸ Ari okimitari, jitantaitakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi, tzimatsi iita kamaintsiri, iriraani jitantaitanakari.

¹⁹ Tima pairani ithonkakiro Moisés jiñaanatakiniri atziriiti Ikantakaantani, jaaki iriraani piratsi, itsipataakiro jiñaa, jaaki inchashimpoki, jankowiitaki kityonkamawotatsiri, itsikirisantakawo osankinatainchari, ari ikimitaakiri iijatzi atziriiti.‡

²⁰ Ikantakiri:
Jiroka iraantsi iro oñagantapirotironi
ankajyaakaawakaiyaari, irootaki
ikantakaantakiri Pawa.

²¹ Itsikirisantakawo iijatzi iraantsi tasor-intsithaanti, ari ikimitaakiro okaatzi saikatsiri inthomainta.

²² Ari okanta, tima kimiwaitaka aririkami intsikirisantaityaawo iriraani piratsi,

‡ 9:19 Kantakotachari jaka inchashimpoki, irootaki jiyiitzi iijatzi “isopo”.

jimonkaatanairo Ikantakaantaitziri, kimiwaitaka iroomi oitiwathatantatsini. Tima iirorika otzimi iraantsi, iiro ipiyakotantairo Pawa kaaripirori.

Iri Cristo matakirori jowawijaakoshiritantzi

²³ Irootaki jatsipiwintantari piratsi itagaitziniri Pawa kimiwaitaka inkitiwathatakaantatyiimi. Irootaki kimitakawori okaatzi awijaintsiri inkitiki, jotyaantakiri Pawa jatsipitakowintantya Cristo, inkitishiritakaantayitairi. Iro anaakotakirori jatsipitakowintanta piratsi.

²⁴ Tima tii ityi Cristo tasorintsisagaakipiroriki jiwitsikamachiitani atziriiti. Aña irootataiki oiyakaawintacha inkitiki tsika ikinai Cristo, inkantakowintayitai isaiki Pawa.

²⁵ Tima tii japiipiintapaintziro Cristo inkami-motanti. Ari opashinitziri jantziri Ompiratasorintsitaari tyaawitapiintachari apawojatzi osarintsiki tasorintsisagaakipiroriki. Tii iri ashitaa-jaityaawoni iriraani isakoitziri.

²⁶ Arimi jojyamachiityaarimi Cristo Ompiratasorintsitaari, oiyiki japiipiintiromi inkamawintanti. Arimi jitanatyaawo inkimaatsiwintantyaami owakiraa iwitsikantakari kipatsi. Aña apawojatzi ikamawintantapaintzi. Ari ikantaitanaatziro joitsinampaakiro kaaripirori.

²⁷ Iroowaitaki ikantaitziri: “maawoni atziri apawojatzi okanta ikami, impoña Pawa yakawintairini”.

²⁸ Iro jantakiri Cristo, apawojatzi ikamaki iki-maatsiwintakotari oiyiki kaaripiroshiriri. Iro kantacha iijatzi inkoñaatapai paata irirori, iiro iki-maatsitakaitawaari, aña jowawijaakotairi ikaatzi oyaakoniintakiriri.

10

¹ Iro Ikantakaantaitani ojoyakawori aamparyaantsi. Tima okanta apaani aamparyaantsi tii otzimanitzi owatha, apa jiyoyiitzi tzimatsi iita ashitawo jaampari. Ari okantari iijatzi Ikantakaantaitani, iyotaakai tzimatsi paata kamiithataatsini. Ikantakaantaitaki ontzimatyii intaapiintaitiniri Pawa maawoni osarintsiki, iro kantacha tii owamiithapiroshiritziri atziriiti antayitakirori.

² Arimi imapirotya owamiithapiroshiritanti, ikaatzi antayitakiro arimi jowajyaantakiromi, tima aritakimi oitishiritakiri, iiro iyaatzimi onkatsitzimoshiriwaitirimi jantayitakiro kaaripirori.

³ Aña tii ari onkantya, iro jantapiintakiri awijayitzi osarintsipaini, itaapiintayitziniri Pawa, ikinkishiritakotawo iyaaripiroshirinka.

⁴ Tima jowamaayitapiintziri piratsiiti ikapathainkatakagaitziri, tii imatziro ompiyakopirotiro iyaaripironka atziri.

⁵ Irooma ipokaki pairani Cristo jaka kipatsiki, ikantakiri Pawa:

Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaayiitimiri, jatsipitakaityaari.

Aña naakataki potyaantaki natziriti, jatsipitakaityaanawo.

⁶ Tii apa inimotzimi itagaitzimiri piratsi okantakaantziro iyaaripiroshirinka jirikaiti.

⁷ Nokantzi Naaka:

Pawá, nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,

Tima aritaki josankinatakoitakina pairani onkaati nantiri.

⁸ Pinkinkishiritiro kantatsiri jaka:

Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaitzimiri, intagaitimiri jatsipitakaitani. Tii inimotzimi intaawintimiro iyaaripiroshirinka.

Iro kantacha, ¿kaarima ikantakaantaitziri jiroka pashini?

⁹ Incha pinkinkishiritiro pashini kantatsiri:

Nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,

Jiroka apiitainchari ikantaitakiri, ipoyaatawo itanakawori pairani.

¹⁰ Aña ikowaki Pawa onkimityaawo iwatha Cristo okaatzi itagaitziniriri, ari okanta ikamawintantapaintariri maawoni atziriiti. Ari opoña jowamiithashiriyitai aakaiti.

¹¹ Pairani, maawoni Ompiratasorintsitaari jaminiri Pawa jashitakaariri, japiipiintziro kitijiyiriki itainiri piratsi. Tiimaita jimatziro jowajyaantapirotakaantiro kaaripirori.

¹² Iriima Cristo, apawojatzi ishinitaka jowamaawintaitiri iyaaripironka atziriiti, ipoña isaikai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantzi,

¹³ ari isaiki joyaawinta irojatzi joitsinampaantapirotaiyaariri iisaniintani, inkimitakaantairi jimakoryaakiiminto.

¹⁴ Irootaki jantantakawori apawojatzi ikamawintakiro iyaaripironka atziriiti, ari ikantaitaatyani jowamiithashiripiroyitairi.

15 Ari ikimitakari Tasorintsinkantsi jiyotakaakai imapirotatya. Tima iri itakawo josankinatakaantaki:

16 Ikanta jiñaawaitaki Pinkathari, ikantzi:

Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñaitairi paata:

Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitiri.

Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani.

17 Iikiro ikantatzi:

Ari nompিয়াকotainiri ipiyathataka, jantayitakiro kaaripirori.

18 Tima aritaki ipiyakotantairo Pawa ikaaripiroshiriyiitzi, tii okamiithatai intaayitainiri iroñaaka.

19 Irootaki iyikiiti, tima kapathainka ikantaka Jesucristo jowamaantaitakariri, awintaashiri antsipashiritaiyaari Pawa, onkimiwaityaawo antyaatyimi tasorintsisagaakipiroriki.

20 Tima jatzeritaki Cristo, irootaki okantantaari antyaayitai inkitiki, iro oiyakaawintachari antyaatyimi ithayitakiro tontamawotatsiri tasorintsisagaakipiroriki. Aaka omapokayitairori jiroka kaari jimayitzi pairani, irootaki kañaanitakaantaatsiri.

21 Ikimitaari iroñaaka Cristo iriimi Ompiratasorintsipirowintaini akaatzi jashiyitai Pawa.

22 Ari okanta. Tyaaryoopiroini ankantaiya antsipashiritaiyaari Pawa, imapiro ankantya oshiritaiyaari. Kitishiri ikantakaayitai, iiro akinkishiritakoyitaawo kaaripirori. Aña

ankimitakaantya inkiwantatyiiromi jiñaa kitijyaari.

²³ Kiso owanakiro awintaashiritaari, ikimaitakai akantaki: “Noyaakoniintani jinatzi Cristo”. Tima tsika itzimi kajyaakaakairori, kiso jowakai irirori.

²⁴ Ontzimatyii ankinkishiritakotairo tsika onkantya aminthashiritakaantyaariri pashini jitakotantya, jantayitairo kamiithari.

²⁵ Iiro owajyaantziro apatotapiintya, tima tzi-mayitatsi owajyaantayitakirori. Aña ontzimatyii aminthashiritakaiyaari akaataiyini. Iikiro aatayi antanairo ayotai aritaki impiyi Cristo.

Ikamantayüitziriri antzirori inintakaanikiini kaaripirori

²⁶ Tima aritaki ayotairo tyaaryootatsiri, aririka othataashiwaityaawo owajyaantanakiro, impoña aatakauro antayitiro kaaripirori, iiro ipiyakoitairo ayaaripironka.

²⁷ Aña ikamantayitakai anthaawashiriti jowasankitagaikari, tima Pawa japirotairi intaayitairi ikaatzi kisaniintakiriri.

²⁸ Pairani, intzimirika piyathatatyaaawoni Ikan-takaanani Moisés, tii inishironkazitzi, jowamaitziri inkaatirika mawa kantakotirini. Ari jowamaitakiri iijatzi inkaamachiitirika apiti kantakotirini.

²⁹ ¿Tiima imapiro jowasankitagaitiri manintakirori jantzimotajaantakairi Itomi Pawa? Tima okimiwaitakawo jaatzikashiwaitaitawo kaari opantyaawoni, imanintashiwaitakawomi ikapathainkataki ikamawintantaki. Ari ithainkashiritakiro jantzimotantziri Pawa

ishiniwitakanariri intasorintsishiritakairi.
Ikawiyawaitakiri Tasorintsinkantsi nishi-
ronkataniri.

³⁰ Irooma aakaiti ayotziri itzimi kantaintsiri:

Naakataki owasankitaantatsini,

Naaka piyakowintantachani.

Iro ikantakiri Pinkathari.

Ikantaitzi iijatzi:

Jowasankitaayitziri Pinkathari ikaatzi jashitaari
irirori.

³¹ ;Kimitataika antawoitimi inthaawashiritakimi
jiyoitai iriitajaantakimi owasankitaantaatsini
Kañaaniri Pawa!

³² Pinkinkishiritakotya. Tima iirokayitaki
pairani kimisantanaantsiri, kimiwaitaka
pinkitiijyiinkatakotaimi. Ipoña piñaakiro
ikimaatsitakaitakimi.

³³ Piñaayitakiro iijatzi ikisaitakimi, jowatsi-
naitakimi tsika ipiyotaita. Pikimoshiritakaayi-
takiri awijyimoyitakiri okaatzi piñaakiri iiroka.

³⁴ Pikimoshiritakairi ikaatzi jomontyaayi-
itakiri, piñaayitakiro iijatzi jaapithaitakimiro
tzimimoyitzimiri. Iro kantacha, iikiro piyaatayi
piminthashiritanatya, tima piyotaiyini onkaati
piñiiri paata, owanaa okamiithapirotzi, tii
othonkanita.

³⁵ Irootaki iiro powajyaantantawo okaatzi paw-
intaanaari, tima antawoiti impinaitaimi paata.

³⁶ Amawi pinkantya pantayitanairo ikowakaay-
itzimiri Pawa, ari onkantya piñaantaiyaawori ika-
jyaakaakimiri.

³⁷ Tima ikantzi Pawa:

Iro ijyinkaa jariitantyaari aatsikitzimataintsiri,

Iro osamani inkantya.

38 Tampatzikashiri inkantya awintaashiriri, ari jiñiuro jañaantaiyaawo.

Irooma aririka impiyashiritai, iiro jinimotakaanawo.

39 Irooma aakaiti, tii akimitari ikaatzi piyashiritachari, intzimi japiroitairi. Aña awintaashiriyitaa aakaiti, ari añiuro añaashiriyitai.

11

Awintaashirinkantsi

¹ Jiroka okantakota awintaashirinkantsi. Okimitatya aririka inkantashiriiti: “Aritaki imatatya nokowapirotani”. Jiyopirotajaantaki aritaki imatatya ikowiri, onkantawitatty tikira jiñiuro.

² Iro jawintaashirinka achariniiti kantakaawori okanta Pawa ikinkithatakotantakariri kamiithaini.

³ Iro awintaashirinkantsi kantakaawori amatantawori akimathatairo okantajaantaka jiwitsikantakawori Pawa kipatsi. Apa jiñaawaitaki, matanaka iwitsika. Ari opoñaanakari iwitsikanaka jiñaayitairi iroñaaka kaari koñaataajaitatsini pairani.

⁴ Iro jawintaashirinka Abel kantakaariri itaantakanariri Pawa jashitakaariri, anaakotanakiro jashi Caín jashitakaawitariri Pawa. Iro kamiithatzimotakiriri itaakiri Abel. Ari ikantaki Pawa: “Kamiithashiri jinatzi Abel”. Okantawitaka ikamaki Abel, iinta akimakotapiintziri kimiwaitajaantaka irojatzji jiñaawaitimi irirori, tima iro kantakaawori ikimisantaki.

⁵ Iro jawintaashirinka Enoc kantakaariri jaantaitaariri, tii jiñiuro inkami. Tii jiñaitairi, tima

inkitiki jagairi Pawa. Pairani iinta isaiki kipatsiki, ikantakiri Pawa: “Iiroka inimotakaapirotakinari”.

⁶ Tima kaari matironi ontzimi jawintaashirinka, tii inimotziri Pawa. Aña aririka inkowayiiti jiyopiroitairi Pawa, ontzimatyii inkimisantai, imapiro tzimatsi Pawa. Ontzimatyii inkimisantai ari jimatakaayitairi Pawa inkaati kowapirotaatsini jiyotairi.

⁷ Iro jawintaashirinka Noé kantakaariri jiwitsikantakawori antawoiti shintsipaa inkini jowawijaakotiri iyyininkamirinkaiti. Tyaaryoo ipinkathatasorintsitanitzi irirori. Tima iri Pawa kamantakiri onkaati awijatsini, kaari jiñaitaajaitzi pairani. Iro opoñaantari jiñaitakiro mapirotachari jowasankitaayitairi isaawijatziiti. Ari jowamiithashiritakiri Pawa, tima irootaki ikajyaakagaitakiniriri kimisantaniriiti.

⁸ Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori ikimisantantakariri Pawa ikantakiri pairani ishitowi inampiki jiyaatiro pashini nampitsi ikajyaakaakiniriri. Iro jantakiri Abraham, jataki okantawitaka tii jiñiuro tsika jiyaati.

⁹ Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori jimatantakawori jinampitawo pashiniki kipatsi tsika tii itzimapai iyyininka irirori. Ari isaikakiri ipankojyitatari mishinantsimashi. Ari ikimitaakari Isaac, Jacob, tima irijatzi ikajyaakagaitakiniriri iijatzi.

¹⁰ Iro jimatantakawori Abraham inampitakawo, tima jiyotzi ari inkañaanitai inkitiki. Kimiwaitaka iri ñaampiyakawori nampitsi otzimajaantzi jiwitsikairi Pawa, tsika

inampipirotaiyaawo paata.

¹¹ Aña imatsitataikawo iroori Sara, owaiyantai okantakaawo awintaashirinka. Aritaki antawopirowitaka, kaawitapaaka owaiyantantyaari. Iro kantacha, imatairo owaiyantai, tima awintaashiritanakari Pawa aritaki jimonkaatakiniro ikajyaakaakinirori.

¹² Ari okanta. Oimi Sara, owamaimawitakari jantaripironka, jowaiyantakairo iina, irojatzi ijyikitantaari ichariniyitari, ikimitaari ijyikitzi impokiro, ikimitaawo impaniki oiyikitzi jiñaathapiyaaki. Imapiro ijyikipirotai, tikaatsi matironi jiyoitai tsika ikaatzi ijyikitzi.

¹³ maawoni jirikaiti (Abraham, Isaac, Jacob, Sara), ikamakoyitakiro jawintaashirinka, tii jiñaajaitziro okaatzi ikajyaakagaitakiriri. Apa jiñaampiyanakawo. Intaina okantaka inkiti ikowashiritakiri inampitaiyaawo. Irootaki ikantayitantari: “Asaikaminthatashita kipatsiki, kaari anampi, akimitakowaitakari kaari tzimatsini ijyininkamirinkaiti”.

¹⁴ Tima jiñaawaitaitakiro kantainchari ñaantsi, ari ayopirotziri imapiro jaminaminaitzi pashini nampitsi tsika inampipirotaityaawo kamiithaini.

¹⁵ Iroomi inkinkithatakoyiti impiyamachiiyitaimi inampiitiki ipoñaayitakawo pairani, aritya jimatakiromi impiyayitai.

¹⁶ Aña tzimatsi pashini ikowapirotakiri anaakopirotzirori, janta inkitiki ikowiro. Irootajaantaki jiwitsikakiniriri Pawa jashiiti jirikaiti, tima Pawa tii ikaaniwintakotari ikantapiintakiri “Nowawaní”.

¹⁷ Iro jawintaashirinka Abraham kantakaaka-

wori itaantyaanaririmi Pawa japintziti itomi Isaac, tima Pawa jiñaantatyaawo jawintaashirinka Abraham. Iroowitainchami japintziriyirimi jowaiyani itomi,

¹⁸ okantawitaka ikantakiri Pawa:

Iri Isaac piñaantaiyaari intzimai oiyiki pincharin-ityaari.

¹⁹ Tima Abraham jawintaashiritakari Pawa jiyotzi ari jañaakagairi kamatsiri. Irootaki Pawa joipiyantaanariri Isaac, tima iri oiyakaawintakiro jañaayiitai.

²⁰ Iro jawintaashirinka Isaac kantakaawori itasonkawintantakariri Jacob ipoña Esaú, iro oiyakaawintacha awijayitatsini paata.

²¹ Iro jawintaashirinka Jacob kantakaawori itasonkawintantakariri apitiroiti itomi José. Irojatzi jawintaashirinka Jacob-ni kantakaawori ithaamintantakariri Pawa ikotzipookitantakari ikami-mataki.

²² Iro jawintaashirinka José kantakaariri ikan-tantanakari ikamimataki, ikantzi: “Aririka ishi-towayitai Egipto-ki ajyininka itzimi ichariniiyitari Israel, jaminai tsika inampitaiyaawo”. Ikan-taki iijatzi: “Ontzimatyii jaitanairo paata no-tonkipooki”.

²³ Iro jawintaashirinka ashitariri Moisés kantakaariri jimanantakariri jiinchaanikiti owakiraa itzimapaaki, irojatzi itzimakotantakari mawa kashiri. Tima kamiithaini ikantaka iinchaaniki. Ari ipiyathawaantitakawo ashitariri Moisés ikan-takaantakiri pinkathari, intsitokaitiri maawoni iinchaaniki shiramparitatsini.

²⁴ Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri

kaari ikowanta incharinityaari pinkathari Faraón, okantawitaka iro oimotantakiri irishinto pinkathari.

25 Aña iro ikowaki intsipatyaari atziriiti jashitari Pawa, ari itsipatakari iyyininkapaini jowasankitaawaitaitziri, tii ikowaajaitziro jinintaawaityaawo kapichiini jinintashiyitari irirori.

26 Tima jiyotaki Moisés okowapirota jowinkatharyaitiri Cristo, iro anairori ontzimimotairimi jajyaagawo Egipto-jatzi. Aña iro jiñaampiyakari impinayiitairiri paata.

27 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri ishiyantakari Egipto-ki. Tii iro jimanantakari ithaawantari pinkathari inkisaniintiri, aña ityaaryoowintatziiro onkaati jantakairiri Pawa, okimiwaitakawo jiñaapootatyirimi Pawa kaari koñaanitatsini.

28 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaawori jimonkaatziro ikantakaantaitakiro Anankoryaantsi, itsikirisantakawo iraantsi iiro jowamaantari maninkari apirotaniri itzinkamitari jowaiyaniiti.

29 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimontyaantakawori Inkaari Kityonkaari, janiitaiyakini okisopathataki. Irooma jimawitapaakawo Egipto-jatzi, piinkaiyakini.

30 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimatantakawori jinkijinkitakiro Jericó okaatzi 7 kitiiyiri, irojatzi jiñaantayitakawori opookathapitaki nampitsi.

31 Iro awintaashirinka Rahab kantakaawori aantawakariri kamiitha owayiriiti aminaan-

tachari, ari okanta tii otsipatantari piyathariiti japiroitakiri. Okantawitaka jiroka Rahab mayimpiro inawitaka.

³² ¿Nonkinkithatakotirima pashini? Iiro nothotyaakotziri. Jirika ikaatzi: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ipoña Kamantantaniriiti.*

³³ Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaayitaariri okanta: Itzimantari oitsinampaayitairiri pinkathariiti, pashini tampatzikashiriyitaatsiri, pashini ñaayitairori ikajyaakagaitakiniriri, pashini jookawiitakari imoonaki kajyikari tii jatsikiri,

³⁴ pashini jookawiitakari paampariki tii itagaa, pashini jomaaminthaitakiri jowathaitirimi, pashini ishintsitakagaitakiri, pashini ñaapirotaachari jowayirita, pashini jomishiyayitaki owayiriiti poñaachari pashiniki nampitsi.

³⁵ Tzimatsi tsinani ñaayitairiri ojyininkamirinkaiti jañaayitai ikamawitaka. Iro kantacha tzimatsi pashini kamimayitaintsiri jompojawaitaitakiri, tii jowajyaantanakiro jawintaashirinka impakaantaityaaririmi. Aña oyaaniinta ikanta jañaapiroyitai paata, iiro okimitaawo añaawita iroñaaka.

³⁶ Tzimatsi itzimi ithainkawaitaitziri ipoña ipajawaitaitakiri, pashini joojoyiitakiri ipoña jomontyaayiitakiri.

* **11:32** Ikaatzi iitachari jaka: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, iri jiyayitakiriri Judá-mirinkaiti pairani, owakiraa jinampitakawo Canaán-ki. Iro kipatsi ikajyaakaakiniriri Pawa jinampityaawo janta. Jirikaiti jiwari itsipatakari jowayiriti ontzimatyii jomanatya jimatantyaawori jinampityaawo janta tsika ikajyaakaakiri Pawa.

37 Tzimatsi ipichiitakiri, pashini itankaitakiri, pashini josataayitakiri. Tzimatsi pashini anii-aniwaitatsiri apa ikithaamachiitakari mishinantsimashi, pashini kowityaapirowaitani ikantaka, pashini oiyiki jaminaminayitakiri, pashini ikimaatsitakagaitakiri.†

38 Pashini ikinawayitaki otzishimashiki, pashini inampiyitakawo omoonaki. Tii aritaa-jaitzi ankimitakaantiri jirikaiti isaawijatziti. Aña iriitaki kowapirotachari.

39 Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaawori okanta ikinkithatakotantaariri Pawa kamiithaini, okantawita tikira jiñaayitairo ikajyaakaayitakiriri.

40 Tima jiñaampiyakawo Pawa otzimi anairori: Ikowakaakairo aakaiti antsipataiyaari jirikaiti, inkamiithashiritakaayitai maawoni.

12

Kimpoyaa owanairi Jesús

1 Irootaki, añaashintsiyitantyaari iijatzi aakaiti, ankimitakaantiro anaakotantatyiimi, okimiwaitakawo iijatzi impiyotatyiiyaami jirikaiti jaminayitaimi mayitakirori jaw-intaashiritaka, amatakoyitairi aakaiti. Amatantyaawori ashiyi shintsiini, ookanairo asamawopooki amatsinkakairi ashiyi. Iro oiyakaawintachari asamawopooki aririka ookawintairo akaaripiroshiriwaitzi. Ari añaairo aakowintyaawo ashiyapiintai.

2 Ikimita shiyachari ikamaitawo jaminiro tsika jariitya, ari ankimitanaiyaari aakaiti,

† 11:37 Ikantakoitziri jaka mishinantsimashi, iro imishina oijya ipofña cabra.

kimpoyaa owanairi Jesús itakawori jawintaashiritakaayitakai. Iriitaki monkaatakaironi iijatzi awintaashiritani. Iriitaki ankimitakotaiya, tima jiñaampiyakawo irirori jinintaiyaari. Irootaki jamawitantakawori ipaikakowiitakari, okamiithatzimotakiri ikaaniwintawiitakari ikamawitapaintai. Ari saikai iroñaaka jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantai.

³ Aririka ankinkishiritakotiri Jesús jamawitakiro ikisaniintawaitakiri kaaripiroshiriri, iro thaamintashiritakagaini iijatzi aakaiti amawitiro, iiro okantzimoniintashiriwaitai.

⁴ Aritaki piñaashintsiyitakari iirokaiti kaaripirori, iro kantacha tikira piñiuro inkapathainkatakaimi.

⁵ Aamaa pipiyakotakiro ishintsithatantzimiro Pawa osankinarintsi, ikimitakaantzimi iirokami itomiiti, ikantzimi:

¡Notomí! Iiro pimanintziro aririka jowasankitaimi Piwinkathariti.

Iiro okantzimoniintawaitzimi aririka ishintsithatimi.

⁶ Tima iri jitakotajaantani Pinkathari jiñaantakaapiintari.

maawoni ikimitakaantaari itomi, jowasankitairi.

⁷ Onkaati awijyimoyitimiri pinkimitakaantiro Awinkathariti ñaantakaashiritzimiri. Tima ikimitakaantaimi Pawa iiroka itomi. ¿Tiima jowasankitaapiintziri itomi ikaatzi iwaapatitiari?

⁸ Ontzimatyii jowasankitaayitai maawoni. Tiriika piñiuro iiroka, kimitaka tikira itomipirotzimi Pawa, aña otomi mayimpiro pinatzi.

⁹ Okimita iijatzi, tzimatsi koñaaniri ashitairi owasankitairi, apinkathatziri irirori. ¿Iiroma

amapirotzirori apinkathatairi Ashitairi kaari koñaaniri, onkantantyaari añaashiriyitai?

¹⁰ Tima ikaatzi ashitairi koñaaniri kapichiini jowasankitaayitai, tsika okantzimotari irirori. Iriima Pawa jowasankitaayitai irirori onkantya inkamiithashiritakaantairi, ari onkantaki iijatzi intasorintsishiritakai ikimita irirori.

¹¹ Tii inimoshiriyitai jowasankitaaminthaitai, aña owanaa onkantzimoniintashiriwaitai. Iro kantacha paata, ikaatzi kaari manintironi jowasankitaayitziri, aririka inkamiithashiriyitai, ari jiñiuro isaikai kamiithaini.

Apaatakirori inishironka Pawa

¹² Irootaki piñaashintsitantaayari pinkimityaari ñaantapiintakawori ishiya, jiñaashintsita ijiywata ishipeitajyimpawitaka, ari ikimitairo iijatzi ishipeitayiritowitaka, jiñaashintsita.

¹³ Pinkimiyitaiyaari iirokaiti shiyapiintachari tsika okamiithawokitzi kaari ñaayitironi inkithoki ishipeitakiitaki. Aña ontzimatyii intikatsikiiti.

¹⁴ Aapatziya pinkantawakaiya, piñaashintsitya pintasorintsiriti. Tima iirorika pimayitairo jiroka, iiro piñiiri Apinkathatani.

¹⁵ Paamawintyaari inkaati apaatakironi inishironkayitai Pawa. Paamawintyaari oitzipinashiritaniri, joitzipinairikari ikaatzi kimisantatsiri.

¹⁶ Paamawintyaari mayimpiritatsiri. Paamawintyaari thainkatasorintsitaniri kimityaarinini pairani Esaú, ikowajaantzi jowawatya apawojatzi, ari ipimantakiro ikajyaakaitakiriri itzinkamitari itzimi.

¹⁷ Tima piyotzi iirokaiti aritaki jimatakiro Esaú kantachari, oiyiki ikowawitaa iñiromi

intasonkawintayiitiri, antawoiti jiraakotakawo. Iro kantacha tii jiñiimaitaawo tsika inkinakagairo ikinakaashitakari.

¹⁸ Tima tii pikimitari iirokaiti aakirori pairani Ikantakaantaitani. Jiyaataiyakini irirori otzishiki tsika otzimi koñaanitatsiri. Ojyiki otaantzi, tsiniriki okantaka, ooriinkataki, antawoiti otampiyataki.

¹⁹ Ikimakiro ityootaitzi. Ikimaki iijatzi antawoiti jiñaaawaitaitzi, ari ithaawaiyanakini, ojyiki jamanaiyawitakani iiro ikimantawo kantachari.

²⁰ Tima ojyiki ithaawantashitakawo okaatzi ikantakaantayiitakiri, ikantaitzi:

Iiro pikinayitzi jaka otzishiki. Tii aritaajaitzi pinkinakaayitiri kapichiini pipirayitari janta. Aririka inkinayiitaki kapichiini janta, ontzimatyii intsitokaitiri, ontzimatyii jowathaitiri.

²¹ Imapirotatya okowiinkatzi ikantzi Moisés:

Antawoiti nothaawaki, okawaitakina.

²² Tii pikimitari iirokaiti ikaatzi ñaakirori, aña iirokaiti ogyakariri jataintsiri otzishiki iitachari Sion, saikatsiri nampitsiki Jerusalén. Iro ojyakaawintachari piyaayitai inkitiki tsika isaiki Pawa Kañaaniri. Tima ari pintsipataiyaari iirokaiti ipiyotapaa maninkariiti.

²³ Pintsipataiyaari piyotachari janta jawintaashiritaari Itzinkamitani Pawa, tima iriyyitaki osankinatakotainchari isaikayitai inkitiki. Pintsipatajaantaiyaari Pawa, yakawintairini maawoni. Pintsipataiyaari ishiriiti kimisantzinkariiti jothotyaitakiri ikamiithashiritakaitairi iroñaaka.

24 Pintsipataiyaari iirokaiti Jesús, poñaakaantanaawori owakiraari ka-
jyaakaawakaantsi, kapathainkataintsiri
ikamawintayitakai. Tima jiroka iriraani Jesús
kimiwaitakami oñaawaitatyiimi, ananakiro
okinkithatakotakiri pairani iriraani Abel.*

25 Paamaiya papaatzirikari Pawa aririka
jiñaanashiritimi. Tima pairani ikaatzi
kimawitakariri Pawa jiñaawaitzi jaka kipatsiki,
jowasankitaakiri jimanintakiro okaatzi
ikantziriri. Aaka jimapiroti jowasankitaayitai,
aririka ampiyashiritaki akimayiwitakari
jiñaanashiritakai inkitijatzi.

26 Pairani aririka jiñaawaiti Pawa, jontziñaakaawo
kipatsi. Irooma iroñaaka, tzimatsi okaatzi ika-
jyaakaakairi, ikantzi:

Ari napiitairo nontziñaakairo, tii apa kipatsi, aña
ari imatsitaiya inkiti iijatzi.

27 Tzimatsi iita ogyakaawintachari ikantziri: “Ari
napiitairo”. Iro ogyakaawintacha aririka jotikairo
okaatzi jiwitsikayitakiri, japirotairo jiwitsikani
kaari initatsini, apa osaikayitai initatsiri.

28 Irooma aakaiti, impinkathariwintayitai
janta tsika initanitapai. Irootaki ampaa-
soonkitantyaariri Pawa, pinkatha owairi,
antawaitainiri.

29 Tima Pawa, iriitaki kimitakariri paampari taan-
tatsiri.

---

* **12:24** Pairani itsitokantakariri Caín iririntzi Abel, ikantaki
Pawa: “Kimiwaitaka onkaimatyiimi iriraani Abel jaminami-
natzi inkisawintayiityaari”. Ari ipoñaari ikantayiitzi kimiwaitaka
oñaawaitatyiimi iraantsi. Irooma oñaawaitzi iriraani Cristo, tii ikowi
inkisawintaiyaari, aña okowi ompiyakotantiro kaaripirori.

13

Jantanairi kimisantatsiri

¹ Ontzimatyii pitakotapiintanaiyaari “Iyikiiti”.

² Iiro powajyaantziro poimaayitiri pipankoki ariiyitachari pinampiki. Tima itzimayitzi antakirori, tikaatsi kamantirini, iri maninkariiti joimaaki ipankoki.

³ Iiro pipiyakotziro paamaakowintaiyaari pikaatzi pikimisantayitai itzimi jomontyaayitiziri. Pinkimitakaantiro aririkami pinkaatiri jomontyagaitimi. Ari pinkimitairi ikaatzi jowatsinawaitaitzi, paamaakowintaiyaari, tima piyotzi iiroka tsika okantawaita aririka inkimaatsitakaayitai.

⁴ Pinkinataiyaari piimi, iiro japitiwaitzimi pashini. Tima jowasankitairi Pawa mayimpiriwaitatsiri.

⁵ Iiro pinintashiwaita pojyityiiri kiriiki. Inimotimi piñiuro tzimimoyitakimiri. Tima iri Pawa payitimironi kowityiimotimiri, jiroka ikantaki:

Iiro nookawintaimi.

Iiro nookimi apaniroini.

⁶ Irootaki awintaashiritantyaariri aakaiti, ankantayitai:

Iri Nowinkathariti nishironkataanari.

Tikaatsi nonthaawakaiya.

¿Tzimatsima inkantaina atziri?

⁷ Pinkinkishiritakotiri jiwatakaimiri pikimisantayitai, kinkithatakotapiintzimirori jiñaani Pawa. Pinkinkishiritakotiri tsika ikantayita isaiki, oita jimonkaayitakiri iriroriiti. Pinkimitakotaiyaari tsika ikantakiro jawintaashiriyitaka.

⁸ Irojatz'i ikanta iroñaaka Jesucristo, tsika ikanta-painta, ari inkantaitatyaani irirori.

⁹ Iiro pishinitairi jamatawiyitimi yotaantzirori kaari tampatzikatatsini, kaari ikimapiintaitzi. Tima iriitaki Pawa tampatzikashiritakaayitairi, inishironkayitai. Ampinkawaitirorika jowayitari tii otampatzikashiritakaantatzi. Tima tzimatsi mayiwitakawori jiroka, tiimaita owamiithashiritziri.

¹⁰ Okimiwaitakawo ontzimimoyitaimi owakiraari taapirimintotsi. Itzimi jowamaitakiri janta, iri kamawintakairi aakaiti. Tii okantaajaitzi jowayitaiyaari antawaitatsiri tasorintsithaantiki.*

¹¹ Tima jayiro pairani Ompiratasorintsipirori iriraani piratsi inthomai tasorintsithaantiki onkantya impiyakoyiitantyaariri iyaaripironka, jaayitziro iwatha piratsi othapitapaa nampitsi ari

---

* **13:10** Kantakotachari jaka antawaitatsiri tasorintsithaantiki, iriyyitaki Ompiratasorintsitaari. Itzimi ishinitaitaki jowapiintyaari tzigagaantatsiri piratsi, tzigagaantatsiri okithoki pankirintsi okaatzi jamayitziro atziriiiti jashitakaiyaari Pawa. Irooma taapirimintotsi, ari intaapiintayitini Pawa okaatzi jashitakaayitairi, ari ikowakotapiintziri impiyakotainiri iyaaripironka. Iro kantacha ipaikakoyiitakiri pairani Cristo, irojatz'i ikamantakari okanta ipiyakopirotaawori irirori kaaripirori, iro poyaatapaakawori okaatzi itaapiintayitakiro jashitakagaitariri Pawa janta taapirimintotsiki. Tima jiroka inchakota tsika ikamaki Cristo ipaikakoyiitakiri, iro kimitanaawori iroomi owakiraari taapirimintotsi. Tii onkantana jirika Ompiratasorintsitaari joyaari kamaintsiri janta. Ari okantari iijatz'i, ikaatzi pankinataawori jimonkaayitiro mi ikantakaantaitani, ikaatzi pinkawaitzirori owanawontsi, jaminaminawitawo impiyakoyiitainiri iyaaripironka, iiro jiñairo jinintagayyaawo okaatzi ikamawintantaki Cristo.

intaayitiro.

¹² Ari okimitakari iijatzi, jowamaayitakiri Jesús othapiki nampitsi, ari ikimaatsitakowintantaka ikapathainkataki jowamiithashiriyitantairi.

¹³ Ontzimatyii ankimitakaantiro aakaiti ashitowatyiimi nampitsiki aatatyi tsika isaiki Jesús, manintaari jowayiitai ikimitaitakiri pairani irirori.

¹⁴ Tima jaka tsika asaikayitzi iroñaaka iiro okantaitatyaani. Irootaki añaampiyantawori tsika anampitaiyaawo paata.

¹⁵ Irootaki, anthaamintantyaari, ampairyiuro iwairo irirori. Iro poyaataawoni okithoki pankirintsi jashitakaayitakariri pairani.

¹⁶ Ari okimitari iijatzi, iiro powajyaantziro kamiithari, pimpawakaiya tzimimotzimiri. Irojatzki kimitakawori kamiithatzimotziriri pairani Pawa itaayitziniriri.

¹⁷ Iiro pipiyathatari jwayitziiriri kimisanaatsiri, iriitaki aamaashiritakowintzimiri. Iri kamantairini paata Pawa iita awijiyimoyitakiriri jaamaakoshiriwintayitakimi. Kamiitharika onkantya inkinkithatiri, kimoshiri inkantaiya iriroriiti, iijatzi pinkimitaiyaari iirokaiti. Irooma owashiririka onkantakaiyaari inkinkithatiri, iijatzi onkimitzimotaimi iirokaiti paata, iiro iroopirotzimotaimi.

¹⁸ Pamanakotapiintaana onkantya jiñaantaityaanari tampsatikashiri ninatzi. Kimitaka iro nimatakiri.

¹⁹ Pamanakotapiintaana iijatzi niyaatashitan-timiri thaankiini iirokaiti.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

²⁰ Namanamanaatari Pawa, tima iriitaki kamiithari saikakaayitimini, iriitaki añaakagairiri pairani Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. Iri Pawa kimitakaantaimini ñaapirori aamaakowintariri oijya. Owanaa ikapathainkataki jowakiraatakaantaawori kajaakaawakaantsi kantaitaachari iroñaaka.

²¹ Namanakowintakimi jiwitsikashiritantimiri pimayitairo kamiithari ikowakaimiri. Pamañaari iijatzi iiroka pimatantyaawori okaatzi inimotziriri, tima ayotzi iriitajaantaki Jesucristo matakaironi. Ari inkantaitatyaani ipinkathaitairi irirori. Ari onkantyaari.

²² Iyikiiti, iiro pisamawo pinkimisantiro okaatzi nosankinatakimiri, tima tii oiyikipirotzi.

²³ Nokowi piyoti iijatzi jomishitowayitairi iyiki Timoteo. Aririka jariitapaiya jaka, iriitaki nontsi-patanatyaari niyaatashitimi noñiimi.

²⁴ Piwithatinari ikaatzi jiwatzimiri janta, iijatzi pashini oitishiritaari. Ari ikimitari Italia-jatziiti jiwithayitzimi.

²⁵ ¡Onkamintha inishironkayitaimi maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI
New Testament in Ajiñinka Apurucayali
(PE:cpc:Ajiñinka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajiñinka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajiñinka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajiñinka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021

f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5